

Podatki: Po romanu Luiggi Bartolini. Scenarij: Cesare Zavattini; režiser: Vittorio De Sica; igralci: Lamberto Maggiorani, Staiola, Enzo.

Ko sem šel pogledal novi italijanski film »Tatovi koles«, sem imel nekašne mešane občutke, ker mi je še vse preveč v spominu razočaranje, ki sem ga bil doživel pri prvem povojnem italijanskem filmu, ki mi je prišel pred oči, pri filmu »Tragičen tov. Toda film »Tatovi koles« je popravil slabti vtis prvega filma. Res je, da bo večina gledalcev odšla po predstavi nekam potrta, saj je to nujno pri brezupnem občutju, ki ga zбудi film s svojo neusmiljeno, naturalistično resničnostjo, kakor jo doživlja toliko in toliko tisočev brezposelnih v deželi obdarovani z maršalizacijo.

Scenarij je tipičen primer kritičnega realizma, ki je značilen prav za nekam omrtveno, nerevolucionarno, brezupno borbo zapadnega proletariata za svoje pravice, borbo, ki jo začenja in pelje z zavestjo, da je brezčutni kapitalistični sistem premočen, da so njihove delavske partije zamudile zgodovinski moment, ko bi delovno ljudstvo z revolucionjo zlomilo izjemalski sistem, za borbo, ki je nekam oportunistično umirjena morda zaradi tega, ker se proletariat zaveda, da je naravnemu podporniku SSSR samo kupički predmet in taktična postavka, kakor je vsemu svetu jasno pokazala prav diskriminacijska gonja Kominiforma proti Jugoslaviji. Če gledamo na nastanek filma s tega zrelišča, da je nastal film v deželi, ki je špekulacijski predmet svetovnega imperializma, ki je hkrati pod najmočnejšim pritiskom reakcije vseh barv in odtenkov od klerofašistične pa do amerikanske, ker ima kot sošed Jugoslavije posebno »slab« vzgled pred seboj, saj italijansko delavstvo prav gotovo ni pozabilo partizanskih čet, ki so se šolale pri jugoslovanskih, bomo razumeli brezupno razpoloženje, ki je nastalo nujno iz zavesti: sami smo krivi. Ko je bil čas, smo ga zapravili s cincanjem, nepotrebним taktiliziranjem in škodljivim kompromisarstvom. V takem razpoloženju pač ni prostora za optimizem, ki bi se rodil samo iz borbenosti brez pomisleka. Ostane torej samo resničosten prikaz, ki je že s svojo snovnostjo stršna obtožba gospodarskega sistema, ki melje delovne ljudi.

Film nam pripoveduje, kako je dobil brezposelnici Ricci službo plakaterja. Opravljati pa jo je moral s kolesom. Ricci ima kolo, med brezposelnostjo ga je zastavil. »Saj lahko spiva tudi brez rjuh,« reče trdo njegova žena in jih odnesi v zastavljalnico, da dvigne kolo. Ko lepi Ricci plakate, mu ukrade član tafinske tolpe kolo in pobezne z njim. Sedaj se začne Riccijev križev pot. Kolo mora dobiti nazaj,

sicer bo zgubil službo. Oblast gre preko njegove prijave, ki za njo ni važna, saj mora prvenstveno skrbeti za nadzorstvo nad političnimi nasprotniki. — S sinom, drobnim fantičkom, išče kolo na trgu ukradene robe. Spozna tatu, zaide v cerkev, kjer doživljajo dame boljše rimske družbe senzacijo »krščanske« dobrodelnosti, odkrije tatu in odide brez uspeha, zasmehovan od lumpenproletariata. Ko spozna, da do svojega kolesa ne bo nikdar več prišel, ukrade kolo, prislonjeno k zidu. Ker je pošten, še kasti ne zna. Ujamejo ga, opljujejo in pretepejo. Izpuste ga ne iz usmiljenja, temveč, ker bi prijava dala preveč dela in sitnosti.

Poteptan, gospodarsko uničen se vrača Ricci domov, novi brezposebnosti naproti.

Filmska slika je prepričevalna posebno zaradi tega, ker ni snemana v ateljeju, temveč je prenesla na platno izsek iz ulic, kjer se ves stiska rimske velikomeštne lumpenproletarij. Igra je dobra, prijetna, ker ne zaide v patos pretiravanja, ki je prav pri romanskih filmih pogost.

Film spada med najboljše filme, ki smo jih videli zadnje čase. P. B.

Začel se bo v soboto 18. februarja ob 5. uri popoldne. Zanimanje zanj je p zelo veliko, saj bo to prva taka pri reditev po osvoboditvi. Zadnje do mislike, ki bi jih kolektivi se radi oživotvorili, bi bilo treba še s pospešenim tempom pripraviti, ker se z improvizacijo ne bo moglo doseči kvalitete. Ta je nedvomno potrebna, ker p se ob ponesrečenih maskah in figurah ta